

Ἄλλως τε αὐταὶ δὲν εἶναι αἱ μόναι δμοιότητες ὅς πρέπει νὰ σημειώσωμεν μεταξὺ τῶν μεμονωμένων τούτων ὁρέων τῆς σελήνης καὶ τῆς γῆς. Ὁ Δάνας εἰς τὸ ἀρχιπέλαγος Χελωνὴ καὶ ὁ καθηγητὴς Πιάτση εἰς τὸ Βουρβὼν παρετήρησαν ἀληθῆ ὄρη μὴ ἔχοντα ἄλλην ἀρχήν. Τέλος, ὁ καθηγητὴς Σμήθ ἐκ φωτογραφίας ἐσχεδιογράφησε κῶνον σχηματισθέντα ἐξ ἀνυψώσεως εἰς τὸν ὄρμον τῆς Τενερίφης, ὑψηλὸν 80 πόδας, σχήματος παραβολικοῦ καὶ ἔχοντα εἰς τὴν ἄκρην ὀπὴν δι' ἧς πρέπει νὰ ἐξεσφενδονίζετο ἡ λάβα, ἐξ ἧς ἐσχηματίσθη.

(La Nature).

Μετάφρασις * *

ΠΕΡΙ ΤΑΦΗΣ.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι τίς φιλόσοφος παρετήρει ὅτι φύσει κλίνομεν εἰς τὸ δεικνύειν περισσότερον σέβας εἰς ἄνθρωπόν τινα μετὰ τὸν θάνατόν του ἢ ὅτε ἔζη. Ποσάκις τῶν δὲν ἠκούσαμεν κακολογούμενον ζῶντα, ὅς ἅμα θανὼν ἐτιμήθη καὶ ἐγκωμιάσθη; Ὁ θάνατος ἀναδεικνύει περισσότερους ἥρωας ἢ αἱ ἀνδραγαθίαι, διότι ἡ σκιά τοῦ τάφου ἔχει τὴν εὐγλωττίαν τῆς. Ἡ δικαιολογία ἄρχεται πλησίον τοῦ τάφου καὶ ὁ πρῶτος ψιθυρισμὸς τῆς εὐφημίας συνεχῶς ἀποδεικνύεται ἡχῶ τῆς πρώτης πτυαριᾶς τοῦ χώματος ὁπερ πίπτει ἐπὶ τῆς σοροῦ.

Εἰσέτι δὲν εὐρέθη λαὸς ἀρχέτυπος ἢ ἄγριος μὴ ἔχων ἐπικηδείους τελετάς.

Τὸ ἔθιμον τῆς ταφῆς φαίνεται ὅτι λίαν ἰδιαίτερον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος· ὅπου δὲ τὸ ἔθιμον τοῦτο δὲν ὑπάρχει, δὲν ὑπάρχει ὡσαύτως καὶ ἔχνος ἀνθρωπότητος, διότι οὐδεμίᾳ τάξιν ζώων μερικῶς ὅπως δὴποτε περὶ τῶν νεκρῶν. Τὰ χρονικά τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἀποκαλύπτονται διὰ τῶν λειψάνων τῶν τάφων, οἵτινες ἀνάγονται εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς ἱστορικῆς περιόδου καὶ παρέχουσιν ἐνίοτε αἰνίγματα ἅτινα καὶ οἱ σοφώτεροι τῶν ἀρχαιολόγων δὲν δύνανται

νὰ λύσωσι. Πρὸς τὸ σκοτεινότατον καὶ λίαν μεμακρυσμένον παρελθὼν συνδεόμεθα δι' ἀτελευτήτου σειρᾶς τάφων, περὶ δὲ τῶν ἀναριθμήτων ἐθνῶν ἡξεύρομεν μόνον ὅτι ἀπέθανον καὶ ἐτάφησαν. Τὸ σρογγύλον καὶ κινούμενον τοῦτοῖσφαιρίδιον, μὲ τὰς ἐκκτοντάδας ἑκατομμυρίων κατοίκων του, εἶναι εὐρὺ κοιμητήριον. Οἱ ζῶντες εἰσὶν ἀπειροσημόριον τῶν θανόντων, ὧν τὰ λείψανα εἰσὶ συγκεχυωμένα εἰς τὴν γῆν, ἣν πατοῦμεν καὶ ἣν λέγομεν ἡμετέραν. Εἴμεθα δρᾶξ ἀνθρώπων μεταξὺ τῶν χιλιάδων ἑκατομμυρίων τοῦ παρελθόντος καὶ αἱ χιλιάδες ἑκατομμυρίων τοῦ μέλλοντος. Μὴ ἐνδιατρίβοντες ἐπὶ πλέον εἰς τὰς φιλοσοφικὰς ταύτας σκέψεις, ἐν αἷς τὸ περὶ κοιμητηρίων ζήτημα ἐπασχολεῖ τὴν προσοχὴν τοῦ δημοσίου, νομίζομεν ὅτι ἡ παρούσα σημείωσις παρέχει τι τὸ ἐνδιαφέρον, διότι προτίθεται νὰ γνωστοποιήσῃ τοὺς τρεῖς κυριωτέρους τρόπους τῆς ταφῆς τὴν ταρίχευσιν, τὴν καύσιν καὶ τὸν ἐνταφιασμόν.

Ὁ πρῶτος τῶν τρόπων τούτων δὲν ἰδίαιζε μόνον εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, ὡς πολλὰκις ἐπιστεύθη. Ταρίχευμένα πτώματα (μομίαι) εὐρέθησαν εἰς Μεξικὸν, καὶ οἱ ἀρχαῖοι Περουβιανοί, ὡς ἀποδεικνύει τοῦτο ὁ Γκαρσιλάσσο δὲ λὰ Βέγα καὶ ὡς διηγεῖται ὁ Πρέσκοτ, διετήρουν τὰ σώματα τῶν βασιλέων των ὅπως συνείθιζον ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Ἐν τῷ ναφ τοῦ ἡλίου (εἰς Κούζκο) οἱ μονάρχαι οὗτοι ἐκαθέζοντο, ὡς εἰ ἔζων ἔτι, ἐπὶ χρυσῶν θρόνων φέροντες τὴν βασιλικὴν στολὴν των καὶ ἔχοντες τὰς μὲν χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, τὴν δὲ κεφαλὴν ὀλίγον κεκλιμένην· θὰ ἐξελάβανέ τις ὅτι ἤθελον νὰ χαιρετίσωσι τὰς βασιλίσσας των, χρυσμένως ἐπίσης καὶ τοποθετημένας εἰς τὸ ἄλλο μέρος ἐν τῷ φρικτῷ τοῦ θανάτου μεγαλείῳ. Οἱ Γουάγγαι, ἰθαγενεῖς τῶν Καναρίων νήσων, ἐταρίχευον ἀπειροκάλως τοὺς νεκροὺς των, ἐξήγαγον τὰ ἐντόσθια, ἐξήραινον εἰς τὸν ἀέρα τὰ σώματα, ἤλειπον αὐτὰ μὲ βερενίκιον καὶ περιέκλειον εἰς ζύλινα κιβώτια, ἀφοῦ περιέβαλλον καὶ ἐσφιγκον δι' αἰγοδερμάτων.

Οἱ Αἰγύπτιοι ὁμῶς ἐτελειοποίησαν τὸν τρόπον καὶ εἰσήγαγον ἐντὸς τῶν πτωμάτων ἀντισηπτικὰς ὕλας. Τὰ σώματα ταῦτα, τὰ ταταριχευμένα εἰς τὰς κρύπτας, ὑπελογίσθησαν εἰς 400,000,000. Ὁ Ἡρόδοτος καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, ἰδίως ὁ πρῶτος, ἐξήγησαν λεπτομερῶς τὴν μέθόδον τῶν Αἰγυπτίων τοῦ ταριχεύειν τοὺς νεκροὺς καὶ ἐκ τοῦ συγγραφέως τούτου μανθάνομεν ὅτι ἡ διατήρησις σωμάτων ἐδίδε χώραν εἰς ἐμπόριον τακτικόν. Οἱ ταριχεύται ἐξήγαγον τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὰ ἐντόσθια, ἐπλήρουν τὰ κενὰ διὰ κινναμώμου καὶ ἄλλων οὐσιῶν καὶ κατόπιν ἄφιναν τὸ σῶμα ἐπὶ ἐβδομήκοντα ἡμέρας ἐντὸς νάτρου. Τέλος, ἀφοῦ ἐπλυνον τὸ σῶμα ἐπιμελῶς, περιετύλισσον μὲ ἐπιδέσμους ἐκ λεπτοῦφάντου λινοῦ, ἐκ κόμμεως ἡλειμμένου, καὶ ἔθετον εἰς ξύλινον κιβώτιον παριστῶν ἀνθρωπίνην μορφήν. Ὑπῆρχον καὶ ἄλλα μέσα ταριχεύσεως, ἥττον δαπανηρὰ, ἡ δὲ δαπάνη ἀνῆρχετο εἰς 45 ἕως 10 χιλιάδας φράγκων τοῦ ἡμετέρου νομίσματος.

Τὸ ποσὸν αὐτὸ πρέπει νὰ ἐσθῆμαινε τότε πολὺ, διὸ δυσκόλως ἐννοεῖ τις πῶς ἦν δυνατόν οἱ Αἰγύπτιοι τῆς κατωτέρας τάξεως νὰ εἶχον τόσα χρήματα.

Ἡ ἀπλουστερία καὶ μᾶλλον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς πτωχοῖς μέθοδος τοῦ ταριχεύειν τοὺς νεκροὺς συνίστατο εἰς τὸ ἐξάγειν τὰ ἐντόσθια ἐκ τοῦ σώματος καὶ εἰς τὸ ἐγχεῖν ἐντὸς αὐτοῦ διὰ σύριγγος ἑλαῖον κέδρου· ἀκολουθῶς ἔθετον τὸ σῶμα ἐντὸς νάτρου, ἕως οὗ αἱ σάρκες ποτισθῶσι καλῶς ἐκ τοῦ ἁλατος τούτου. Πρόσφατοι ἐρευνᾶν ἀπέδειξαν ὅτι ἡ θερμότης πρέπει νὰ ἐφηρμόζετο εἰς τὸ σῶμα, ὅπερ προηγουμένως ἐπληροῦτο δι' ἀσφιλτώδους οὐσίας, ἧτις παρήγαγεν αἰθαλίνην, μεταδιδομένην εἰς ὄλους τοὺς ἱστούς.

Καὶ σήμερον ἔτι ταριχεύονται νεκροί, ἀλλ' ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ καθίσταται ἥττον συνεχῆς, διὸ ἀνυπόφορον μόνον ἐνταῦθα μίαν μόνην τῶν ἐν χρήσει ἐκ τῶν νεωτέρων μεθόδων, ἧτις

ὡς γνωστὸν, συνίσταται εἰς τὸ ἐξάγειν τὰ ἐντόσθια καὶ διατηρεῖν τὸ σῶμα διαρκῶς πεπληρωμένον κυρίως ἐκ πρωτοχλωρούχου ὑδραργύρου.

Τὸ ἅλας, συνδυαζόμενον πρὸς τὰς σάρκας, οὐ μόνον μεταδίδει τούτοις τὴν στερεότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν τοῦ διατηρεῖσθαι, ἀπαλλάττον αὐτὰς τῆς καταστρεπτικῆς ἐπενεργείας ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν αἰτίων. Ἡ εἰς τὰς φλέβας ἐγχευσις διαλύσεως θειικοῦ ἀλουμινίου ἢ χλωρούχου ὑδραργύρου καὶ ξυλίνου ἐξέως ἢ καὶ θειικοῦ ψευδαργύρου ὁμολογήθη ὡς δραστηκωπάτη.

Ἄν τὸ ἀρχαῖον ἔθος τοῦ ταριχεύειν τείνῃ νὰ ἐκλείψῃ ἀπὸ τὰ νῦν ἔθνη, δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς καύσεως, ἧτις, καίτοι ἀρχαιοτάτη, μέλλει ἴσως νὰ εἰσέλθῃ παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσι.

Πότε ἤρχισαν νὰ καίωσι τοὺς νεκροὺς; Δύσκολον ν' ἀποφανθῇ τις. Καθ' ὅσον γνωρίζομεν, πρῶτοι οἱ Ἕλληνες ἤρχισαν νὰ καίωσι τοὺς νεκροὺς (α), καίτοι συνείθιζον νὰ ἐνταφιάζωσιν αὐτούς. Οἱ μὴ καίόμενοι νεκροὶ ἐτίθεντο εἰς κιβώτια, ἃ ὀνομάζοντο διαφόρως, αἶον σοροί, πύελοι, λάρνακες, ληνοί, δροῖται (β). Τισὶ τῶν ὀνομάτων τούτων ὀνόμαζον καὶ τὰ ἀγγεῖα ἐν οἷς ἐτίθεσαν τὰ ὀστά. Κατεσκευάζοντο δὲ τὰ κιβώτια ταῦτα ποικίλα τὸ σχῆμα καὶ ἦσαν ἐκ διαφόρων ὕλων, συνήθως ὁμῶς ἐξ ὀπτῆς γῆς ἢ πηλοῦ. Οἱ νεκροὶ ἐνταφιάζοντο συνήθως ἐκτὸς τῆς πόλεως, διότι ὁ ἐντὸς τῶν πόλεων ἐνταφιασμὸς ἐπίστευσεν ὅτι ἐμίαινε τοὺς ζῶντας. Τὰ σώματα, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ καῶσιν, ἐτίθεντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς σωρῶν

(α) Κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους συνείθιζον νὰ καίωσι σὺν τῇ νεκρῇ καὶ ζῶα καὶ δούλους ἢ αἰχμαλώτους. Εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ Πατρόκλου ὁ Ἀχιλλεὺς ἔκαυσεν εἰς τὴν πυρὰν, σὺν τῇ σώματι τοῦ φίλου αὐτοῦ, πολλὰ πρόβατα, βόας, ἵππους, κύνες καὶ δώδεκα αἰχμαλώτους Τρώας (Ίλ. ψ σελ. 165 κτλ.)

(β) Περὶ ταφῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἴδε ἐν ἐκτάσει τὸ ἀρχαιολογικὸν λεξικὸν τοῦ Σμιθ τοῦ, μετὰφρ. Πανταζῆ ἐν λέξει Νεκρός, σελ. 613 καὶ ἐφεξῆς.

ξύλων, οἵτινες ἐλέγοντο πυραὶ καὶ ἐκαίοντο παρουσία τῶν συγγενῶν καὶ φίλων. Εἰς τὰς φλόγας ἐρριπτον ἔλαια καὶ ἀρώματα· ἀφοῦ δὲ ἐκαίετο ἡ πυρὰ, ἡ ἀνθρακιά ἐσθέετο οἶνω, οἱ δὲ συγγενεῖς καὶ φίλοι συνέλεγον τὰ ὀστά, καὶ πλύνοντες αὐτὰ οἶνω καὶ ἔλαιῳ ἐτίθεσαν εἰς ἀγγεῖα, ἃ πολλάκις ἦσαν χρυσά. Τὰ ἀγγεῖα ἐτίθεντο ἐντὸς τάφων, οἵτινες ἰδρύοντο συχνότατα παρὰ ταῖς ὁδοῖς καὶ πλησίον τῶν τῆς πόλεως πυλώνων. Ἡ καὶ σὺς τῶν νεκρῶν ὑπὸ ὕγεινὴν ἐποψίν εἶναι ἀρίστη· ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο τόσον σπουδαῖον εἶναι, ὥστε πρέπει νὰ διαπραγματευθῇ τις ἐν ἐκτάσει, ὅπερ οὐ τοῦ παρόντος· διὸ περιοριζόμεθα ἐνταῦθα ἀναφέροντες τοὺς διαφόρους τρόπους τῆς ταφῆς παρὰ τε τοῖς ἀρχαίοις καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις.

Οἱ πρὸς τιμὴν τῶν Ἑλλήνων νεκρῶν ἀνεγειρόμενοι τάφοι ἦσαν τεσσάρων εἰδῶν· σήλαι, κίονες, ναῖδια ἢ ἡρώα, τράπεζαι.

Τόσαι θεωρίαι ἐξετέθησαν καὶ τόσαι ὑποθέσεις ἐγένοντο ἐπὶ τινων τύμβων, ὥστε μ' ὅλας τὰς ἐπιμόνους ἐρεῦνας οἱ ἀρχαιολόγοι ἀδυνατοῦσι νὰ εἰπωσιν ἡμῖν ἂν ἦσαν τάφοι ἢ θυσιαστήρια, ἂν οἱ ἀρχέγονοι βουνοὶ ἐκεῖνοι καλύπτωσι νεκρὸν ἢ εἰσὶ θέσεις δικαστηρίου, ἂν οἱ παράδοξοι ἐκεῖνοι κύκλοι, οἱ ἀνακαλυφθέντες εἰς πολλὰ μέρη, εἰσὶ ναοὶ ἢ τόποι ἀνατεθειμένοι τῷ θανάτῳ.

Ὅπως δὲ ποτε, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι κατὰ τοὺς ἀρχεγόνους χρόνους οἱ νεκροὶ ἐθάπτοντο εἰς τύμβους (*tumuli*), εἰς μνημεῖα (*dolmens*). Ἐξ ἀρχῆς ἄρα ὁ ἄνθρωπος ὥρυξε τὴν γῆν πρὸς ταφὴν, ἐγείρας κατόπιν βουνὸν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὕψηλόν, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τοῦ θανόντος, ἵνα προστατεύσῃ τὸ σῶμα.

Μετ' οὐ πολὺ εἰσῆχθησαν αἱ ξύλινοι καὶ λίθινοι νεκροθήκαι ἢ φέρετρα, κατὰ τὰ μέρη. Τὰ ξύλινα ἐξέλιπον, ἀλλὰ λίθινα ἀπαντῶνται εἰσέτι εἰς τοὺς ἀρχαίους τάφους.

Αἱ λίθινοι τράπεζαι, ἐν αἷς ἐτίθεντο οἱ νεκροί, ἦσαν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Γαλάταις καὶ εὐρον πολλὰς τοιαύτας ἐν τοῖς τάφοις,

οἱ δὲ ἀρχαῖοι Βρετανοὶ εἶχον ἄλλου εἶδους μνημεῖα καὶ φέρετρα.

Ἄπαντα τὰ ἔθνη δὲν ἔτρεφον τὸ αὐτὸ πρὸς τοὺς νεκροὺς σέβας. Τινὲς τῶν αὐτοχθόνων φυλῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς, οἱ Σιού, ἀντὶ νὰ κατορύττωσι τοὺς νεκροὺς (α) περιβάλλουσι δέρμασιν ἢ περικαλύμματα καὶ ἐκθέτουσιν ἐπὶ πλέγματος κλώνων, ὑποστηριζομένων ὑπὸ πασσάλων τεθειμένων εἰς τὴν γῆν ἢ ἐπὶ κλάδων δένδρου ἱεροῦ. Οὕτω τὰ σήματα ἐκτίθενται εἰς τὸν ἥλιον ἢ εἰς τὸν ἀέρα, βορὰ τῶν σαρκοφάγων ζώων. Οὐδόλως μέλλει τοῖς Ἰνδοῖς ὅτι ὁ νεκρὸς θὰ γίνῃ βορὰ τῶν πτηνῶν, διότι εἰσὶ πεπεισμένοι ὅτι τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἶναι μετὰ τοῦ Μανιτοῦ, ὅστις προστατεύει τὴν εἰς θήραν πλουσίαν γῆν.

Εἰς τὴν ἀπωτάτην Ἀνατολὴν τὰ κατὰ τὴν κηδείαν τῶν νεκρῶν ἔχουσιν ἄλλως ἢ ἐν Εὐρώπῃ. Οἱ Σῖναι πολὺ σέβονται τοὺς νεκροὺς. Νεκροταφεῖα δὲν ἔχουσιν, αἱ δὲ οἰκογένειαι θάπτουσι τοὺς νεκροὺς εἰς ἰδιωτικοὺς ἀγρούς. Ὅταν ὁ θανὼν ἦναι πλούσιος, μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας ἐκλέγουσι τὴν γῆν, ἥτις θὰ δεχθῇ τὸ σῶμά του, καὶ κοσμοῦσιν αὐτὴν μετ' ἄκρας φιλοκαλίας. Συνήθως οἱ τάφοι κεῖνται εἰς τὰ πλευρὰ συσκίων λόφων, ἀνθοστολίστων, καὶ τινες εἶναι τόσον ἐπὶ χῶροι, ὥστε οἱ περιηγηταὶ λέγουσιν ὅτι τὰ ὠραιότερα μέρη τοῦ βασιλείου τῶν ἀνθέων εἰσὶν ἀνατεθειμένα τοῖς νεκροῖς.

Ὁ κάτοικος τοῦ Οὐρανίου Κράτους μᾶλλον περὶ τῆς ταφῆς τοῦ φροντίζει ἢ περὶ τῆς οἰκίας του. Ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν τῇ Σινικῇ θρησκείᾳ εἶναι, ὡς γνωστὸν, ὁ βουδισμός, ὅστις διδάσκει ὅτι τὸ σῶμα θὰ διαμείνῃ πολὺν χρόνον ἐν τῇ γῇ· διὰ τοῦτο οἱ Σῖναι ἐπιποθοῦσι, φυσικῶς τῷ λόγῳ, νὰ ἔχωσιν ἀναπυρρικοὺς τάφους ἐν μέσῳ δένδρων καὶ ἀνθέων. Ἡ φιλοστοργία των καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς συγγενεῖς των εἰσὶ βα-

(α) Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὸ ἐνταφιάζειν ἀκαυστον τὸν νεκρὸν ἔλεγον κυρίως κατορύττειν. Οἱ Πέρσαι κατώρυττον τοὺς νεκροὺς.

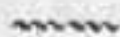
θέως ἐρριζωμέναι παρ' αὐτοῖς. Ἡ μεγάλη τέρα παρηγορία τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς των τυγχάνει ὅτι θὰ ἔχῃσι φέρετρον καλὸν καὶ ὅτι τὰ τέκνα καὶ οἱ ἀπόγονοί του θὰ σέβωνται καὶ θ' ἀγαπῶσι τὰ λείψανά των. Συνεχῶς αἱ νεκροθήκαι αὗται, ὧν τὴν κατοχὴν περὶ τόσου ποιοῦνται, φυλάττονται ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκίᾳ καὶ οὐδὲν σκευὸς οἰκιακὸν εἶναι τόσον πολύτιμον ὅσον ἐκεῖνο· ἐπειδὴ δὲ ἡξεόρουσιν ὅτι θὰ λάβῃσι ποτὲ ἀνάγκην τοῦ ἐπίπλου τούτου, προθυμοποιοῦνται, καθὼς ἄνθρωποι πρακτικοί, νὰ προμηθευθῶσιν αὐτὰ ζῶντες. Ὅσάκις πρόκειται νὰ μετοικησῶσι, φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὴν νεκροθήκην, ὅπως ἔπραττον οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι, οἵτινες συναπέφερον τὰς ἐφεστίας θέσεις των. Ὅσάκις ἀγοράζεται οἰκὸς πεδὸν τι, πρὸς ἀνέγερσιν οἰκοδομῆς, ὁ πωλητὴς συμφωνεῖ ὅτι οἱ νεκροὶ σειρᾶς γενεῶν θέλουσιν ἐκταφῇ. Τὰ ὅσα τίθενται εἰς πῆλινα ἀγγεῖα, φέροντα ἐπιγραφὴν παράδοξον, τὴν ἐξῆς: *ταριχεύματα προγόνων*. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα ὁμοιάζουσι πρὸς τῶν φαρμακοποιῶν τὰ δοχεῖα, μετὰ μεγίστης δὲ μερίμνης θάπτονται πάλιν εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οὐδεμίᾳ ἐγείρεται οἰκοδομὴ ἕνεκεν τῆς δεισιδαιμονίας ὅτι τὰ ἐξυβρισθέντα φάρμακα ἐπεφέρουν τὸν ὄλεθρον τῶν ἱεροσύλων κατοίκων καὶ βασανίζουσιν αὐτοὺς αἰωνίως.

Ἐξω τῶν τειχῶν τοῦ Πεκίνου εὐρίσκονται πολυάριθμοι τάφοι τῶν κυριωτέρων οἰκογενειῶν· οἱ τάφοι δ' αὗτοι εἰσὶ κεκοσμημένοι γιγαντιαίαις γλυφαῖς, παριστώσαις ἀνθρώπους καὶ ζῶα.

Ὅσάκις Κινέζος ἀποθάνῃ ἐν τῇ ξένῃ, οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι σπεύδουσι ν' ἀνακομίσωσι τὰ λείψανά του εἰς τὴν πατρίον γῆν, ἵνα θάψωσιν αὐτὰ· οὔτε ἡ ἀπόστασις, οὔτε ὁ χρόνος, οὔτε ἄλλο ἐμπόδιον ἀποτρέπουσιν αὐτούς· ὅταν δὲ ἀνακομίσωσι τὴν νεκροθήκην, θέτουσι συνεχῶς ἐπ' αὐτῆς ἀλέκτορα, ὅστις ὀρεῖται νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ θανόντος εἰς τὴν κατοικίαν τῆς.

I. O. P.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἀρχὴ τῶν θωρηκτῶν πλοίων. — Ἡ ἐφεύρεσις θώρακος εἰς τὰ πλοῖα, ἵνα ταῦτα ὦσιν μᾶλλον ἐξησφαλισμένα κατὰ τοῦ πυροβολικοῦ, δὲν εἶναι νέα. Κατὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα οἱ Νορμανδοὶ περιέβαλον τὰ πλοῖά των μὲ περιεῖλημα σιδηροῦν ἀπὸ τῶν ὑφάλων (βρεχομένων) μέχρι τῆς πλώρας ἐν σχήματι κριοῦ· προλαβόντως δὲ ἔθετον σιδηρᾶς περιβολάς. Τῷ 1534 Πέτρος ὁ ἐξ Ἀραγωνίας διέταξε νὰ θέσῃσι θώρακας εἰς τὰ πλοῖα ἵνα μὴ παραβλάπτονται ὑπὸ τῶν ἐξακοντιζομένων ἐμπρηστικῶν ὕλῶν, τῶν τότε ἐν χρήτει κατὰ τὰς ναυμαχίας. Ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῆς Ναυπάκτου πολλῶν πλοίων αἱ κανονοστοιχίαι προσφυλάσσοντο ὑπὸ σιδήρου. Κατὰ τοὺς ἐπομένους δύο αἰῶνας οὐδεμίᾳ ἐπῆλθε μεταβολὴ εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα· ἀλλὰ τὸ 1782, πολιορκουμένης τῆς Γιβραλτάρης, πολλὰ θωρηκτὰ ἐναυπηγήθησαν κατὰ πρότυπον ἐν χρήσει καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Τὰ πλοῖα ἐκεῖνα ἔφερον θώρακα ἐξ σκληροῦ ξύλου καὶ ὑπὲρ ἐκεῖνον πρόφραγμα σιδηροῦν. Τὰ σκάρη ἐκεῖνα φαίνεται ὅτι ἐπὶ πολὺ ἀντέσχον εἰς τὸ πῦρ τῶν φρουρίων, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐβυθίσθησαν ὑπὸ τῶν πεσυρακτωμένων ἐχθρικῶν σφαιρῶν. Ἡ μόνη διαφορὰ μεταξὺ τῶν τότε θωρηκτῶν καὶ τῶν νῦν συνίστατο εἰς ὅτι τὰ πρῶτα μεταξὺ τοῦ ἐκ σκληροῦ ξύλου θώρακος καὶ τοῦ σιδηροῦ προφράγματος ὑπῆρχε χώρισμα πεπληρωμένον δερμάτων.

Καὶ ἐν τινὶ ναυμαχίᾳ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς μεταξὺ Γενουσίων καὶ Μχυριτανῶν (κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα) οἱ πρῶτοι παρέταξαν πλοῖον φέρον σιδηρᾶς πλάκας.

Δημοτικαὶ βιβλιοθήκαι ἐν Γερμανίᾳ. — Αἱ διάφοροι ἐν Γερμανίᾳ φιλεκαίδηυτικά ἐταιρεῖαι ἰδίως καταγίνονται εἰς σύστασιν βιβλιοθηκῶν προωρισμένων εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐ-